

Guia bàsica per a ERC, Junts i CUP per pactar el Govern (i que funcioni)

El programa, els protocols de funcionament intern, el repartiment d'àrees i la comunicació són clau per deixar enrere el fracàs de la passada legislatura

Laura Borràs i Pere Aragonès al debat de política general | Adrià Costa

Conselleries compartides? Consellers triats pel president i no pels partits? Portaveus tècnics i no polítics? Un equip de bombers? No hi ha una fórmula màgica per fer funcionar un govern de coalició. Les majories absolutes han passat a la història i per fer Govern s'ha de pactar. Després del 14-F els partits han començat aquesta setmana les negociacions (<https://www.naciodigital.cat/noticia/216134/errors-dels-mossos-aldarulls-irrompen-negociacio-nou-govern>) i la CUP tindrà, un cop més, la clau de volta per a la governabilitat. (<https://www.naciodigital.cat/noticia/216017/condicions-cup-pactar-amb-erc-referendum-pla-xoc-social>) La fórmula d'un pacte entre ERC i Junts va quedar esgotada la passada legislatura, des del gener de 2020, com va dir el mateix president Quim Torra. (<https://www.naciodigital.cat/noticia/195303/presupostos-eleccions>) Els dos partits saben que calen "noves bases" i refer confiança per tal que, si s'ha de repetir un govern compartit, pugui funcionar i entomar els reptes que passen per donar resposta a la crisi sanitària, econòmica i social provocada per la pandèmia, més enllà de refer una estratègia sobre el procés, mancat de rumb des de fa tres anys.

Per evitar l'intercanvi constant de retrets i en els errors dels últims anys, els dos socis -o tres, si finalment la CUP s'hi suma- hauran d'abordar una sèrie d'aspectes, que passen des de la definició d'un pla de Govern fins a la creació d'òrgans de coordinació interna. Així ho detalla Jordi Matas, catedràtic de Ciència Política i autor del llibre *Guia per formar un govern de coalició* (Publicacions

UB) (<http://www.publicacions.ub.edu/ficha.aspx?cod=12775>) , en declaracions a **NacióDigital**. Cal definir un pla de Govern, distribuir les conselleries i els càrrecs de confiança, definir uns protocols de funcionament intern i uns òrgans de coordinació i comunicació entre departaments i amb els grups parlamentaris. El context negociador, els partits implicats i les persones que formin l'executiu tindran, lògicament, un paper important.

1. Un pla de Govern formal, pero que no encotilli. Un primer element lògic és definir un pla de Govern per escrit i d'acord amb els partits que hi donin suport. És la "part programàtica" del pacte i Matas recomana que el document no sigui "ni molt extens ni molt detallat". La legislatura pot ser llarga i les condicions varien, i un pla excessivament detallat i regulat pot provocar que el Govern es piqui els dits durant el mandat. En aquest sentit, Matas recorda els casos del tripartit de 2003 i 2006, que van fer un programa molt concret (https://arxiupmaragall.catalunyaeuropa.net/files/original/23/2675/20031214_Acord_Tinell.pdf) i això va portar problemes. "Hauria de ser un document amb els punts principals i els objectius, i si es vol una certa concreció", apunta. A dia d'avui, les negociacions entre ERC, Junts i la CUP encara són molt preliminars, si bé republicans i anticapitalistes van constatar dimecres en una primera reunió que calia un gir a l'esquerra.

[noticia]216134[/noticia]

2. El repartiment de conselleries. Després de la qüestió programàtica, cal abordar quin partit pilotarà cada departament. Els partits que formen el Govern acostumen a distribuir-se les conselleries en funció del nombre d'escons. En el cas d'ERC i Junts, si finalment acaben pactant el Govern, pràcticament tindran la meitat de conselleries cadascun, perquè només els separà un escó al Parlament. La integració de la CUP els restaria almenys una conselleria a cadascun dels dos partits de l'actual Govern. "Així és com es fa a tot arreu", apunta Matas. Ara bé, quines conselleries tindria cada partit? Això és més complicat. "La força política que lidera la coalició té certa prioritat a l'hora de triar", explica Matas. Cal tenir en compte que no tots els partits prioritzen de la mateixa manera i que hi ha departaments amb un pes més significatiu que d'altres. Un exemple clar en la legislatura que comença és el Departament de Salut, que serà molt important.

Fins ara, ERC ha prioritzat les conselleries "socials", com Salut, Treball i Educació. Junts, en l'última legislatura, va tenir Interior, una de les més complexes que ara podria anar a parar als republicans per primera vegada. Habitualment la gestiona el partit del president. En tot cas, "quantes" conselleries té cada partit i "quines" són, és un dels altres aspectes clau, i el context i la ideologia de cada actor hi pot tenir un paper determinant.

[noticia]216081[/noticia]

3. Conselleries de dos colors? Cal distribuir les conselleries, però també decidir qui les dirigeix. El president signa el nomenament dels consellers, però són els partits qui decideixen els noms. Una manera d'aconseguir més cohesió i enfortir el lideratge seria que el president els triés? "És complicat que en l'actual context sigui el president qui decideixi els consellers i no els partits", reconeix Matas. Això va passar en els governs de Jordi Pujol amb Convergència i Unió (CiU), pel fort lideratge que exercia el president. Unió tenia assignats uns departaments i proposava a Pujol diversos noms per ocupar-los. D'entre els noms democristians era Pujol qui tenia l'última paraula. Els consellers es devien a qui els proposava, però també a qui els triava. Amb Maragall, Montilla, Mas, Puigdemont i Torra no va passar. A l'hora de triar els consellers, però, Matas recomana intentar consensuar els noms i no començar amb vetos. "La imposició o el veto seria una mala pràctica", considera. El que tampoc pot passar, recorda, és que un president arribi amb el Govern fet, com va passar amb Carles Puigdemont i Junts pel Sí (JxSí) o amb Quim Torra i l'executiu de Junts i ERC.

Més enllà dels consellers, també cal designar els càrrecs de confiança. En aquest sentit, Matas és partidari que les conselleries segueixin un criteri "vertical". És a dir, si el conseller és de Junts, que els alts càrrecs de designació política també. "La pràctica diu que és molt arriscat que un conseller sigui d'un partit i els alts càrrecs de l'altre", apunta el catedràtic, que recorda males experiències de CiU. El tripartit també va explorar aquesta via en casos molt concrets (als departaments de Salut

i Educació) i va funcionar, tot i que Matas assenyala que les característiques de les persones designades van ser determinats. El tripartit que governa el País Valencià ho fa alternant consellers, directors i secretaris per assegurar representació de totes les forces als consells de direcció dels departaments. "Barrejar partits en una conselleria seria més plural, però faria molt complicat el dia a dia i es podrien donar situacions de desconfiança", argumenta.

4. La clau, els protocols i la comunicació. És la peça fonamental. Més enllà del programa, i del repartiment de conselleries i càrrecs, cal definir unes pautes de funcionament. Aquest és el punt que ha fracassat de manera més visible en els últims anys amb Junts i ERC a la Generalitat. Els protocols han d'establir com abordar una crisi entre socis, com comunicar l'acció de Govern - no només des del portaveu, també des de les conselleries- i definir una coparticipació en les polítiques que s'impulsen des de l'executiu. La qüestió de la comunicació va ser un dels errors també del primer tripartit, el 2003. La comunicació, diu Matas, és clau i ha de ser constant entre els partits i els departaments. "Cal una coparticipació en les polítiques, no pot ser que un Departament no sàpiga que fa la resta del Govern", apunta.

5. Coordinació interna i la figura del portaveu. Molt relacionat amb els protocols, cal també crear òrgans interns de coordinació, avaluació i anàlisi del funcionament de la coalició. Matas apunta que hauria de ser un òrgan supradepartamental, conegut i important, amb caràcter executiu i que es reunís habitualment per fer balanç. A més, cal també un òrgan de coordinació interdepartamental i també un espai de comunicació i coordinació entre Govern i els grups parlamentaris que hi donen suport. "No pot ser que els grups parlamentaris que donen suport al Govern obstaculitzin en seu parlamentària les polítiques que impulsa", apunta Matas.

Això va passar amb el primer tripartit, i en el segon tripartit, el 2006, es va formalitzar una relació entre el legislatiu i l'executiu. En l'última legislatura també s'han vist discrepàncies públiques entre partits de Govern i el mateix executiu. En els darrers temps el titular de la conselleria de la Presidència, del mateix partit que el president, ha fet funcions de portaveu. No ha de ser necessàriament així. Els governs de Pujol no tenien la figura de portaveu, al primer tripartit ho va fer Quim Nadal, i per la conflictivitat i el seu alt perfil polític, va provocar queixes d'ERC i ICV. Al segon tripartit es va optar per un perfil de portaveu més tècnic. Ho va ser la periodista Aurora Masip, ara propera a Junts. Qui comunica de forma habitual l'acció de govern serà també damunt la taula.

[plantillaeleccions]